

Sygn. akt IV RC 785/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2016 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku Wydział IV Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Mejka

Protokolant: Paweł Engler

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2016 roku w Gdańsku

na rozprawie

sprawy

z powództwa T. O. (1)

przeciwko A. F.

o uchylenie obowiązku alimentacyjnego

oddala powództwo.

Sygn. akt **IV RC 785/15**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 września 2015 roku T. O. (1) wniósł o uchylenie obowiązku alimentacyjnego na rzecz pozwanej A. F. ustalonego ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Sopocie w dniu 5 listopada 2013 roku w sprawie o sygn. akt III RC 65/13 na kwotę 150 zł miesięcznie płatną do 15-ego dnia każdego miesiąca z góry do rąk matki pozwanej J. M..

W uzasadnieniu powód wskazał, że pozwana A. F. jest jego wnuczką. Powód, aż do czasu wszczęcia przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego, obowiązek alimentacyjny określony ugodą rozumiał w ten sposób, że w miarę możliwości finansowych ma płacić na rzecz wnuczki alimenty w kwocie po 150 zł, przy czym nie co miesiąc, ale tylko wtedy, gdy taka możliwość finansowa pojawi się po jego stronie. Obecna sytuacja rodzinna powoda uniemożliwia mu realizację obowiązku alimentacyjnego na rzecz pozwanej. W dniu(...) roku syn powoda P. – ojciec małoletniej pozwanej, rozpoczął hospitalizację z powodu nasilających się zaburzeń psychiatrycznych, zdiagnozowanych już w 2002 roku. Sytuacja zdrowotna syna powoda wymusza na powodzie zapewnienie mu opieki, leków. P. O. otrzymuje rentę socjalną w wysokości 500 zł miesięcznie. Dodatkowo powód pomaga córce, która uzależniona jest od alkoholu. T. O. (1) otrzymuje emeryturę w wysokości 1.441,89 zł. Ponadto powód podjął zatrudnienie jako ślusarz, z tego tytułu uzyskuje wynagrodzenie w wysokości 351,51 zł netto miesięcznie. Powód spłaca kredyt, którego miesięczna rata wynosi ok. 680 zł. Według wiedzy powoda matka pozwanej posiada stałe zatrudnienie, nie pozostaje w niedostatku. Matka małoletniej zmieniła córce nazwisko z (...) na (...), co dla powoda oznacza zerwanie więzi rodzinnej z ojcem dziecka i jego rodziną, w tym z dziadkami. Z tego względu żądanie przez pozwaną świadczeń alimentacyjnych od powoda jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 144⁽¹⁾ kro).

Vide: pozw – k. 2-5

Pozwana A. F. wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazano, że sytuacja finansowa przedstawicielki ustawowej pozwanej od dnia zawarcia ugody nie zmieniła się. Matka pozwanej zarabia tyle samo, co w dniu zawarcia ugody. Matka małoletniej w dniu 2 maja 2014 roku zawarła związek małżeński. Wcześniej, w dniu 4 kwietnia 2014 roku, matka powódki z przyszłym małżonkiem zawarła umowę majątkową małżeńską. Matka pozwanej J. M. jest obecnie w trakcie rozwodu. Do czasu zakończenia sprawy rozwodowej małoletnia wraz z matką zamieszkuje w lokalu należącym do męża J. M.. Opłaty mieszkaniowe ponoszone są wyłącznie przez matkę małoletniej. Po zakończeniu sprawy rozwodowej A. F. i jej matka będą zmuszone opuścić zajmowane mieszkanie i wynająć inny lokal. J. M. wskazała, że na utrzymanie mieszkania i na zaspokojenie potrzeb życiowych pozwanej przeznacza: 750 zł za mieszkanie w tym czynsz, 500 zł zużycie wody (w okresie 3-miesięcznym), 104,10 zł Internet i TV kablowa, 66,54 zł telefon, 200 zł bilet metropolitalny, 260 zł energia (w okresie 2-miesięcznym), 80 zł kurtka, 100 zł buty, 50 zł bluzy, 30 zł bluzka, 30 zł bielizna, 100 zł środki higieniczne, 30 zł opłaty szkolne, 49 zł ubezpieczenie, 35 zł wyjścia klasowe, 50 zł zaliczka na bal 6 klasy, 50 zł zaliczka na wycieczkę klasową. Cały trud wychowania i utrzymania pozwanej spoczywa na jej matce. Ojciec małoletniej zobowiązany jest do łożenia na jej rzecz alimentów w kwocie po 500 zł miesięcznie, na podstawie ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Lidzbarku Warmińskim z dnia 6 grudnia 2011 roku w sprawie o sygn. akt III RC 204/11. P. O. nie wypełnia swojego obowiązku alimentacyjnego. Ojciec małoletniej choruje od dłuższego czasu, o czym powód wiedział w czasie zawierania ugody w sprawie o sygn. III RC 65/13. Zmiana nazwiska dziecka nie może mieć zaś istotnego znaczenia, nastąpiła ona w dniu 24 września 2010 roku, a więc jeszcze przed zawarciem ugody.

Vide: odpowiedź na pozew – k. 32-34

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletnia A. F. urodzona w dniu (...) jest córką P. O. oraz J. F..

okoliczność bezsporna, ponadto **dowód:** akta Sądu Rejonowego w Sopocie o sygn. III RC 65/13: odpis skrócony aktu urodzenia – k. 5

Powód T. O. (1) oraz A. F., reprezentowana przez matkę J. F., zawarli przed Sądem Rejonowym w Sopocie w dniu 5 listopada 2013 roku w sprawie o sygn. akt III RC 65/13 ugodę, w której pozwany wówczas T. O. (1) zobowiązał się łożyć tytułem alimentów na rzecz małoletniej powódki A. F. kwotę 150 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 listopada 2013 roku, płatnych w terminie do 15-ego dnia każdego miesiąca z góry do rąk matki małoletniej J. F., z odsetkami w wysokości ustawowej w razie zwłoki w płatności każdej raty.

W dacie zawierania ugody małoletnia mieszkała z matką w wynajmowanym mieszkaniu w S., ponosiła z tego tytułu koszt w granicach 1.100 zł miesięcznie. Przedstawicielka ustawowa małoletniej zarabiała ok. 2.200 zł miesięcznie. Małoletnia miała 10 lat, była uczennicą klasy 3 szkoły podstawowej, chorowała na alergię, zażywała regularnie leki (50 zł miesięcznie), korzystała z obiadów w szkole (60 zł miesięcznie). Koszt zakupu odzieży dla małoletniej wynosił ok. 300-400 zł miesięcznie w sezonie zimowym. Przeważnie raz w roku, w czerwcu, małoletnia uczestniczyła w wycieczce szkolnej – koszt 200 zł. Koszt dojazdów małoletniej do szkoły była to kwota 30 zł miesięcznie.

Powód miał wówczas 66 lat. Otrzymywał świadczenie emerytalne, dodatkowo był zatrudniony na ¼ etatu w firmie (...) w K., uzyskiwał wynagrodzenie w kwocie ok. 400 zł miesięcznie. Zamieszkiwał wraz z żoną, synem i córką. Powód wraz z żoną posiadał nieruchomości położoną na wsi, w której także często przebywał. T. O. (2) otrzymywała świadczenie emerytalne w kwocie 1.356,97 zł.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Sopocie z dnia 21 listopada 2013 roku w sprawie o sygn. akt III RC 65/13 ugodzie zawartej przed Sądem Rejonowym w Sopocie w dniu 5 listopada 2013 roku nadano klauzulę wykonalności.

okoliczności bezsporne, ponadto **dowód:** akta Sądu Rejonowego w Sopocie o sygn. III RC 65/13: zaświadczenie – k. 6, umowa najmu mieszkania – k. 7-8, zaświadczenie – k. 13, zestawienie wydatków – k. 27-28, potwierdzenia przelewów

– k. 29-40; zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniej pozwanej J. F. słuchanej w charakterze strony – k. 83, 86-87

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w (...) M. K. na wniosek wierzyciela – A. F. – w dniu 21 lipca 2015 roku wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko T. O. (1) pod sygn. akt Kmp 43/15. Wówczas zaległość powoda sięgała 1.800 zł. Komornik dokonał zajęcia świadczeń emerytalnych T. O. (1).

dowód: zawiadomienie o wszczęciu egzekucji – k. 8; zawiadomienie o zajęciu świadczeń – k. 9

Powód T. O. (1) ma 69 lat. Powód jest na emeryturze. W lipcu 2015 roku otrzymywał świadczenie w wysokości 1.441,89 zł. W tym samym czasie powód był zatrudniony jako ślusarz w firmie (...). Otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 351,51 zł netto miesięcznie. Obecnie powód otrzymuje świadczenie emerytalne w kwocie 1.732,60 zł, z czego po potrąceniu należności z tytułu zaległych alimentów na rzecz pozwanej powodowi wypłacana jest kwota 1.154,69 zł. Małżonka powoda T. O. (2) także jest na emeryturze i otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości 1.470 zł miesięcznie.

Powód wraz z żoną spłaca kredyt pozyskany na remont mieszkania. W lipcu 2015 roku wysokość raty wynosiła ok. 680 zł miesięcznie. W maju 2016 roku rata kredytu w Banku (...) wynosiła 201,31 zł. Do spłaty pozostawało wówczas 3.704,21 zł. Nadto powód spłaca kredyt zaciągnięty w (...) w ratach po 153,80 zł miesięcznie.

Powód jest właścicielem lokalu mieszkalnego przy Osiedlu (...) w O. oraz nieruchomości w W..

W skład kosztów utrzymania mieszkania wchodzi: gaz – ok. 51 zł, centralne ogrzewanie – ok. 54 zł, woda – ok. 67 zł, czynsz – ok. 436 zł, energia – ok. 50 zł miesięcznie, telefon – ok. 50 zł. Opłaty te dzielą się także na zamieszkujące z powodem osoby – jego żonę, syna i córkę.

Nieruchomość w W. zabudowana jest domem o powierzchni 60 m². Powód wraz z małżonką ponosi koszt 1.880 zł rocznie z tytułu podatku od nieruchomości.

okoliczności bezsporne, ponadto **dowód:** wyciąg z rachunku – k. 16; zaświadczenie o zatrudnieniu i dochodzi – k. 17; zeznania powoda T. O. (1) słuchanego w charakterze strony – k. 54, 56, 83, 85-86; pismo ZUS z dnia 22 kwietnia 2016 roku – k. 60; zawiadomienie o najbliższej spłacie kredytu – k. 61; potwierdzenie wpłaty – k. 64; pismo (...) Osiedle (...) z dnia 2 marca 2016 roku – k. 65; potwierdzenie zapłaty – k. 67-68; faktura – k. 69; decyzja Wójta Gminy L. – k. 71-72; potwierdzenie wpłaty – k. 73; upomnienie – k. 74

Ojciec małoletniej pozwanej P. O. w okresie od dnia 28 listopada 2014 roku do dnia 18 grudnia 2014 był hospitalizowany z powodu schizofrenii paranoidalnej. Problemy P. O. ze zdrowiem zaczęły się w 2002 roku. Poprzednio leczył się odwykowo z rozpoznaniem zespołu uzależnienia od alkoholu i ostrego zaburzenia psychiatrycznego podobnego do schizofrenii.

W dniu 9 stycznia 2014 roku P. O. uzyskał orzeczenie o stopniu umiarkowanej niepełnosprawności. Może podejmować zatrudnienie w warunkach pracy chronionej.

Ojciec małoletniej jest zobowiązany do łożenia na rzecz małoletniej pozwanej kwoty po 500 zł miesięcznie tytułem alimentów, na podstawie ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Lidzbarku Warmińskim w sprawie o sygn. akt III RC 204/11. Zaległość w spłacie alimentów wobec małoletniej na dzień 24 sierpnia 2015 roku wynosiła 16.616,99 zł.

dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego – k.10-13; orzeczenie o stopniu niepełnosprawności – k. 14; zaświadczenie o dokonanych wpłatach – k. 36-37; zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniej pozwanej J. F. słuchanej w charakterze strony – k. 83, 87

Małoletnia pozwana A. F. ma obecnie 13 lat. Uczęszcza do gimnazjum.

Małoletnia zamieszkuje wspólnie z matką J. F. i przyjaciółką matki pozwanej. Całościowy koszt wynajmu mieszkania, włącznie z opłatami, to kwota 2.250 zł. Koszt wynajmu mieszkania J. F. i przyjaciółką matki pozwanej dzielą po połowie. Matka pozwanej uiszcza kwotę 930 zł tytułem opłat czynszowych. Ostatni rachunek za prąd wynosił 150 zł – poniesiony po połowie przez matkę pozwanej oraz jej przyjaciółkę. Koszt TV i Internetu to kwota 70 zł miesięcznie. Telefon pozwanej to koszt 30 zł. W skład kosztów utrzymania małoletniej wchodzi nadto: zakup książek do szkoły – ok. 207 zł rocznie, odzież – ok. 100 zł miesięcznie, dojazd do szkoły – 50 zł miesięcznie, komitet rodzicielski – 20 zł miesięcznie, tzw. klasowe – 5 zł miesięcznie.

Pozwana ma założony aparat ortodontyczny, koszt aparatu w kwocie 1.850 zł został w całości poniesiony przez matkę pozwanej. Matka pozwanej ponosi koszt wizyt kontrolnych ortodontycznych córki w kwocie 50 zł raz na 6 tygodni.

dowód: potwierdzenie wykonania przelewu – k. 39, 41, 43-48; zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniej pozwanej J. F. słuchanej w charakterze strony – k. 54, 56, 83, 86-87

Matka pozwanej J. F. jest zatrudniona w (...) Dziecka Na (...) na stanowisku starszego wychowawcy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. W styczniu 2016 roku otrzymała wynagrodzenie w wysokości 2.355,01 zł netto.

Matka małoletniej choruje na tężyczkę, ma problemy z ciśnieniem. W skład kosztów utrzymania matki pozwanej wchodzi wydatki tytułem: telefonu – 60 zł miesięcznie, dojazdów do pracy – 140 zł miesięcznie, zakupu magnezu – 30 zł miesięcznie, witaminy D3 w okresie jesienno-zimowym – 20 zł miesięcznie, zakupu odzieży, środków czystości i higieny. Koszt utrzymania matki pozwanej to kwota 500 zł miesięcznie.

dowód: zaświadczenie – k. 40; zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniej pozwanej J. F. słuchanej w charakterze strony – k. 54, 56, 83, 87

Sąd zważył, co następuje:

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego. Sąd oparł się na dokumentach urzędowych załączonych do akt sprawy oraz na przedstawionych mu dokumentach prywatnych – również znajdujących się w aktach postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym w Sopocie pod sygn. III RC 65/13. Dowodom w postaci dokumentów urzędowych Sąd dał wiarę co do tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), zaś dokumentom prywatnym wyłącznie co do tego, że osoba podpisana na dokumencie złożyła oświadczenie zawarte w jego treści (art. 245 k.p.c.). W tym miejscu należy zaznaczyć, że materiał dowodowy obejmujący dowody obiektywne w postaci dokumentów został uznany za wiarygodny w zakresie tych dokumentów, które zostały wymienione w części uzasadnienia obejmującej ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd. Albowiem dokumenty te pozostawały wzajemnie spójne, zgodne z doświadczeniem życiowym, a przede wszystkim ich wiarygodności strona przeciwna nie kwestionowała.

W toku postępowania pozyskano również dowód z zeznań powoda T. O. (1) oraz przedstawicielki ustawowej małoletniej pozwanej J. F. słuchanych w charakterze stron w trybie art. 303 k.p.c. i art. 304 k.p.c. Sąd rzeczony dowody uznał za wiarygodne w całości. Zeznania stron były wewnętrznie spójne, znajdowały potwierdzenie w przedłożonych przez strony dokumentach, nadto ich wiarygodności nie kwestionowała strona przeciwna.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 138 k.r.o. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

Wobec powyższego rozstrzygnięcie o żądaniu wymagało zbadania, czy doszło do „zmiany stosunków”, o której mowa w przywołanym przepisie. Zatem sąd był obowiązany porównać stan istniejący w dacie uprawomocnienia się poprzedniego orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego ze stanem istniejącym w dacie orzekania w niniejszej sprawie.

Przesłankę „zmiany stosunków”, o której mowa w art. 138 k.r.o., należy interpretować przy uwzględnieniu art. 129 § 1 k.r.o., art. 132 k.r.o. oraz art. 133 §§ 1 i 2 k.r.o.

Stosownie do art. 129 § 1 k.r.o. obowiązek alimentacyjny obciąża krewnych bliższych stopniem przed dalszymi.

Obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje wówczas, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami. (por. art. 132 k.r.o.)

Zgodnie z art. 133 §§ 1 i 2 k.r.o. w przypadku alimentów na dziecko, poza obowiązkiem alimentacyjnym rodziców, obowiązek alimentacyjny dalszych krewnych pojawia się wyłącznie wówczas, gdy dziecko znajduje się w niedostatku.

Ogólną przesłanką powstania obowiązku alimentacyjnego, poza sytuacją dotyczącą alimentów na dzieci od ich rodziców, jest pozostawanie w niedostatku. Pojęcie niedostatku nie zostało w ustawie zdefiniowane. W literaturze i orzecznictwie wskazuje się na właściwą mu cechę względności. Niedostatek występuje nie tylko wtedy, gdy uprawniony do alimentacji nie posiada żadnych środków utrzymania, lecz tak nazwać można również sytuację materialną osoby uprawnionej, gdy nie może ona w pełni zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 września 1958 roku w sprawie o sygn. akt 2 Cr 817/57, OSPiKA 1959/11/294). Nie jest możliwe ściśle ustalenie katalogu usprawiedliwionych potrzeb podlegających zaspokojeniu w ramach obowiązku alimentacyjnego i odróżnienie ich od tych, które jako przejaw zbytku nie powinny być uwzględnione. Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować, ponieważ nie ma jednego stałego kryterium odniesienia. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej i gospodarczej, w których osoba uprawniona się znajduje (m. in. wiek, środowisko, z którego się wywodzi uprawniony). Zarazem roszczenie jest uzależnione od możliwości zobowiązanego. W każdym razie zakres obowiązku alimentacyjnego wyznaczać będą poszczególne sytuacje uprawnionego i zobowiązanego, konkretne warunki społeczno-ekonomiczne oraz cele i funkcje obowiązku alimentacyjnego. Dopiero na tym tle będzie można określić potrzeby życiowo - materialne i intelektualne uprawnionego.

Zatem żądanie oparte o art. 138 k.r.o. może być skuteczne wówczas, gdy zostanie stwierdzone, że z uwagi na zmianę okoliczności tak zmienił się zakres usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, że – w przypadku powództwa o uchylenie obowiązku alimentacyjnego – niezbędne jest stwierdzenie jego wygaśnięcia. Przy czym żądanie uchylenia obowiązku alimentacyjnego mogłaby uzasadniać jedynie zmiana stosunków polegająca na całkowitym ustaniu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego bądź na uzyskaniu przez uprawnionego zdolności do samodzielnego utrzymania się (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 1999 roku w sprawie o sygn. akt I CKN 274/99, LEX nr 327915).

Ponadto, w wypadku alimentów zasądzonych przez sąd – lub ustalonych ugodą sądową, podstawą powództwa z art. 138 k.r.o. mogłaby być tylko zmiana stosunków, o ile zmiana taka nastąpiłaby po uprawomocnieniu się wyroku, którym zasądzono na rzecz osoby uprawnionej alimenty – lub uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania wydanego na skutek zawarcia przez strony ugody przed sądem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 1999 roku w sprawie o sygn. akt I CKN 274/99, LEX nr 327915).

Powództwo T. O. (1) o uchylenie obowiązku alimentacyjnego opierało się na twierdzeniu, że w czasie zawierania ugody alimentacyjnej wychodził on z założenia, że płatność alimentów nie ma odbywać się comiesięcznie, zaś jedynie w przypadku, gdy powód będzie dysponował kwotą umożliwiającą mu łożenie alimentów.

Już samo to twierdzenie jest wystarczające dla powstania po stronie Sądu wątpliwości co do zasadności powództwa. Jak już bowiem wskazano, podstawą dla decyzji o uchyleniu obowiązku alimentacyjnego mogą być jedynie zmiany o charakterze i w przedmiotach wyżej wskazanych, nie zaś niezrozumienie charakteru obowiązku, który osoba obowiązana alimentacyjnie na siebie przyjęła.

Nawiązując zaś wprost do przesłanek roszczenia z art. 138 k.r.o. – podkreślić należy ponawiane przez powoda wskazanie, że okoliczności dotyczące jego sytuacji osobistej i majątkowej od czasu zawarcia ugody przez strony nie uległy zmianie. Powód, składając takie oświadczenie, sam zanegował zasadność zgłoszonego żądania.

Poddając sprawę wyczerpującej analizie Sąd zwrócił nadto uwagę na bezsporną w sprawie okoliczność, że pozwana nadal uczy się, pozostaje pod wyłączną opieką matki, z którą zamieszkuje. Pozwana pomimo zasądzonych na jej rzecz alimentów od ojca nie otrzymuje z jego strony żadnego wsparcia, egzekucja jest bezskuteczna. Ojciec pozwanej nie spełnia swojego obowiązku alimentacyjnego także w inny sposób, nie kontaktuje się córką. P. O. cierpi na schizofrenię paranoidalną, zamieszkuje z rodzicami. Powód także nie kontaktuje się z wnuczką, widują się sporadycznie.

Natomiast pozwana ma obecnie 13 lat, jest uczennicą gimnazjum. Nie może więc budzić wątpliwości, że pozwana nie jest w stanie utrzymywać się samodzielnie. W skład jej kosztów utrzymania wchodzi, oprócz kosztów mieszkaniowych, także koszty wyżywienia, zakupu odzieży i środków czystości, dojazdów do szkoły, a także koszty związane z edukacją. Sytuacja zarobkowa i majątkowa J. F. nie uległa zmianie. Matka pozwanej, samodzielnie w pełni sprawująca opiekę nad córką, jest zatrudniona w tym samym miejscu co w dacie, gdy ugoda ustalająca obowiązek alimentacyjny powoda wobec pozwanej była zawierana, osiąga porównywalne zarobki. Bezsprzecznie sytuacja małoletniej także nie uległa zmianie, w porównaniu ze stanem aktualnym w czasie zawierania przez strony ugody, zmianie przy tym takiej, która uzasadniałaby uchylenie obowiązku alimentacyjnego. W ocenie Sądu potrzeby powódki są na podobnym poziomie co w 2013 roku, o ile nie wyższym. Pozwana nie jest osobą mogącą utrzymywać się samodzielnie. Całość kosztów jej utrzymania spoczywa na J. F..

Podstawę dla uchylenia obowiązku alimentacyjnego może stanowić nie jedynie uzyskanie przez uprawnionego zdolności do samodzielnego utrzymania się, ale również ustalenie, że możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego w całości ustały.

W ocenie Sądu powód nie wykazał, by również taka okoliczność po jego stronie zachodziła.

Powód uzyskuje regularne dochody – obecnie w kwocie ok. 1.200 zł – po potrąceniu zaległości w spłacie alimentów, która egzekwowana jest przez Komornika Sądowego. Powód uzyskuje dodatkowy dochód w wysokości ok. 400 zł miesięcznie. Łącznie powód dysponuje kwotą ok. 1.600 zł miesięcznie, przy kosztach jego utrzymania w wysokości ok. 600 zł. Powód prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z żoną T. O. (2), synem P. O. oraz córką. Powód wskazywał, że utrzymuje syna i córkę. Wskazać w tym miejscu należy, że dzieci powoda od dawna są pełnoletnie, a powód w toku postępowania nie wykazał, aby nie były one w stanie utrzymać samodzielnie. Odnośnie do P. O., w toku postępowania ustalono, że cierpi na schizofrenię paranoidalną, jednak otrzymuje świadczenie w wysokości 500 zł miesięcznie. Nadto z posiadanego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wynika jasno, że może podejmować zatrudnienie w warunkach pracy chronionej. Co jeszcze istotniejsze – te okoliczności były aktualne również w dacie zawierania przez strony ugody w sprawie o sygn. akt III RC 65/13 Sądu Rejonowego w Sopocie. Zaś odnośnie do córki powoda, powód nie jedynie nie wykazał, aby w jakimkolwiek stopniu rzeczywiście przyczynił się do utrzymania córki, ale również, aby było to uzasadnione i konieczne ze względu na sytuację, w której córka powoda się znajduje.

Żona powoda uzyskuje świadczenie emerytalne w wysokości ok. 1.470 zł miesięcznie. Dochody, którymi gospodaruje powód wraz z małżonką – co nie było w sprawie sporne – wystarczają powodowi oraz T. O. (2) na wypełnianie ich potrzeb. Powód wskazuje także, że część jego emerytury jest potrącana przez Komornika Sądowego tytułem spłaty zadłużenia powoda wobec wierzycielki alimentacyjnej – pozwanej w niniejszej sprawie. Trudno jednak, w ocenie Sądu, uznać, by podstawą do zmiany zakresu obowiązku alimentacyjnego była sama okoliczność, że obowiązany alimentacyjnie ze spoczywającego na nim obowiązku nie wywiązuje się terminowo.

Nadto powód podnosił, że ciężą na nim zobowiązania w postaci kredytów, które uzyskał razem z żoną na remont mieszkania. W tym miejscu wskazać należy, że Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego, zgodnie z którym zobowiązany do alimentacji nie może w szczególności tłumaczyć się faktem istnienia długów, które uniemożliwiają mu spełnienie

obowiązku alimentacyjnego w zakresie równym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego do alimentacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14 kwietnia 1978 roku w sprawie o sygn. akt III CRN 46/78, LEX nr 8093).

Warto w tym miejscu odnieść się do pojęcia zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego w rozumieniu art. 135 § 1 k.r.o. i wskazać, że ów możliwości zarobkowe zobowiązanego nie zawsze mogą być utożsamiane z faktycznie osiąganymi zarobkami. W judykaturze zostało wyjaśnione, że przez ustawowe określenie „możliwości zarobkowe i majątkowe” należy rozumieć nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane ze swego majątku, lecz te zarobki i dochody, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych.

Zważając na wyżej przedstawioną wykładnię pojęcia majątkowych i zarobkowych możliwości zobowiązanego – w okolicznościach niniejszej sprawy powoda – Sąd zwrócił uwagę, że sytuacja majątkowa i zarobkowa T. O. (1) nie uległa zmianie w porównaniu z tą, w której powód znajdował się w czasie zawierania ugody. Ponadto powód w toku postępowania parokrotnie pytany przez Sąd sam wskazywał, że „nic się od tego czasu nie zmieniło”.

Bezspornie dochód, który obecnie powód uzyskuje, jest w zasadzie na takim samym poziomie jak w roku 2013. Powód podnosił, że wkrótce zrezygnuje z dodatkowej pracy. W tym miejscu wskazać należy, że sąd, decydując o wysokości alimentów, odnosi się do aktualnych, bieżących potrzeb małoletniego dziecka oraz aktualnej, bieżącej sytuacji majątkowej i zarobkowej zobowiązanego. Nie jest możliwe orzekanie na podstawie hipotetycznych i jedynie potencjalnych zmian, które na datę orzekania nie doszły do skutku. Samo więc wskazanie, że powód planuje zrezygnować z dodatkowego zatrudnienia, nie mogło stanowić skutecznej podstawy dla uwzględnienia żądania.

Powód wskazywał również na swój stan zdrowia, ze względu na który jego możliwości zarobkowe miały być mniejsze. W toku postępowania jednak powód nie wykazał, by faktycznie jego stan zdrowia był na tyle poważny, że wpływałby na jego możliwości zarobkowe i majątkowe w stopniu uniemożliwiającym mu realizowanie obowiązku alimentacyjnego wobec małoletniej pozwanej. Nie udowodnił także, by zmiany w stanie zdrowia powoda o takim kierunku jak podany zaistniały dopiero po dacie zawarcia przez strony ugody. Samo to twierdzenie nie jest zaś wystarczające.

Przy takich możliwościach zarobkowych oraz wysokości kosztów jego utrzymania Sąd nie miał wątpliwości, że po stronie powoda nie doszło do takich zmian, które uzasadniałyby twierdzenie o braku możliwości realizacji przez powoda jego obowiązków alimentacyjnych wobec pozwanej.

Reasumując, w sprawie nie zaktualizowała się żadna z przesłanek, od której spełnienia uzależnione jest uwzględnienie żądania o uchylenie obowiązku alimentacyjnego.

Powód powództwo opiera na jeszcze jednej okoliczności. Wskazuje bowiem, że jego obowiązek alimentacyjny wobec pozwanej winien podlegać uchyleniu na podstawie art. 144¹ k.r.o. – tj. jako sprzeczny z zasadami współżycia społecznego. Aczkolwiek po pierwsze – fakt, na który powołuje się powód, tj. zmiana nazwiska pozwanej z (...) na (...), miał miejsce zanim strony zdecydowały się zawrzeć ugodę w przedmiocie alimentów. Już choćby z tego względu nie może on stanowić skutecznej podstawy omawianego zarzutu. Po drugie zaś, w ocenie Sądu w ogólności podstawą do uchylenia obowiązku alimentacyjnego nie może być sprzeczność tego obowiązku z zasadami współżycia społecznego. Ocenie pod kątem zgodności z zasadami współżycia społecznego podlega bowiem żądanie procesowe. Żądaniem tym w niniejszym procesie jest żądanie uchylenia obowiązku alimentacyjnego, a nie żądanie alimentacyjne sensu stricto, tj. prowadzące do ustalenia istnienia obowiązku alimentacyjnego i jego zakresu. Badaniem zgodności z zasadami współżycia społecznego może więc być w sprawie objęte jedynie żądanie powoda, nie roszczenie alimentacyjne strony pozwanej.

Na marginesie warto dodać, że proces prowadzony w przedmiocie uchylenia obowiązku alimentacyjnego nie jest prawidłową drogą jeśli zmierza się do uchylenia tego obowiązku z powołaniem się na błąd. Na błędzie zaś opiera się żądanie powoda T. O. (1).

Reasumując, powództwo nie było uzasadnione.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji, na podstawie art. 138 k.r.o. a contrario w zw. z art. 129 § 1 k.r.o., art. 132 k.r.o., art. 133 §§ 1 i 2 k.r.o. oraz 135 § 1 k.r.o.